

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Descriptio Pallij hodierni & antiqui. Vetus à Latinis constantur appellatum est Pallium, à Græcis verò ... Omophorij vox ambigua. Quippe interdum significat vestem laneam quam Episcopi deferbant ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

sed prorsus inutiliter. Approbatio igitur illa quam à Sergio Papa postulabant Episcopi, necessaria erat pro ordinatione Hincmari, & ad infringendos conatus Ebbonis, non autem ad hoc tantum ut Metropolitanus ordinatio confirmaretur à sede apostolica. Sanè ordinationem illam Leoni I V. placuisse, & ab eo approbatam esse, docet Hincmarus in scedula à se porrecta Concilio Sueffionensi III. anno DCCCLXVI. ubi etiam scribit Pallij usum sibi à Leone concessum.

CAPVT VI.

Synopsis.

I. De Pallio dato Metropolitanis. Ejus concessio paulatim infregit eorum libertatem & synodorum provincialium auctoritatem. Origo ejus satis vetusta. Ea tamen quæ hodie usurpantur, antiquitati prorsus ignota fuere. Discrimen antiqui & novi juris.

II. Pallium olim longè aliud erat quàm illud quod hodie nimirum. Erat autem genus quoddam imperatorij indumenti. Ante Zacharia Pontificis tempora non tribebatur uniuersis Galliarum Metropolitanis.

III. Descriptio Pallij hodierni & antiqui. Vetus à Latinis constanter appellatum est Pallium; à Graecis verò *omophorion* & *omophorion*. Omophorij vox ambigua. Quippe interdum significat vestem laneam quam Episcopi deserebant extra sacrificij tempora.

IV. Aliàs Omophorion accipitur pro indumento Patriarcharum. Ejus descriptio. Augusta erat hac vestis. Ex Pelagio I. & Gregorio Magno.

V. Pallium illud erat verè pallium, non autem exigua fascia; ut patet ex Liberato & Ioanne Diacono.

VI. Pallij usus Patriarchis permixtus ab Imperatoribus. Id Ecclesia Romana facetur. De donatione Constantini.

VII. Explicantur verba donationis. Card. Baronius notatus. Phrygium est ornamentum capitis, quod mirram vocamus. Lorum non est Pallium. Lora, id est, fascia. Tunica dilores & trilores apud Fl. Vopiscum.

VIII. Chlamys, id est, Pallium imperiale. Cuiusmodi illud fuerit. Pelagius I. & sanctus Gregorius illustrati.

IX. De Sacco, Stichario, & Phenolio. Sacrum omnium optimè referebat Pallium Latinorum. Forma ejus describitur, ex Balsamone, & Gregorio Chomateno.

X. Pallium esse beneficium Imperatorum probatur etiam ex Liberato. Pallium Arelatensibus Episcopis tributum, cum consensu Imperatorum. Gregorio tamen primo sufficere visus est consensus Regis Childberti. Necessitas illa consensus Imperatoris honorificentissima est pro Summo Pontifice.

XI. Baronius notatus, qui Pallium ait esse indumentum ecclesiasticum. Aetate Theodosij Pallium non erat in usu apud Ecclesiam. Anastasius Bibliothecarius notatus.

I. **P**OST explicatam superiori capite priorem Glossæ observationem, su-

perest ut ad secundam veniam. Cùm itaque ibi scriptum sit nonnullos esse Metropolitanos qui non confirmantur à Papa, sed tamen ab eo Pallium accipiunt, observationes & ipse meas circa hanc materiam proponam; quæ magni est momenti, ob argumenta quæ inde peti possunt.

Optabant sanè olim Summi Pontifices ut omnes Metropolitanus qui ad eorum patriarchatum pertinebant aliquod confirmationis genus à sede apostolica acciperent. Verùm quia ubique receptum erat consecrationes fieri posse extra Italiam absque eorum consensu, vim ei legi palam adferre noluerunt; sed Metropolitanos rei cuiusdam novæ miraculo velut obstupescerunt; quæ in initio magnifica, paulatim tamen antiquam eorum libertatem per cuniculos infregit, & synodorum provincialium auctoritatem pessumdedit. De Pallij usu loquor: cuius origo cùm sit satis vetusta, effectus tamen ejus, & cetera quæ nunc usurpantur, antiquitati prorsus ignota fuere. Quippe Galliarum Metropolitanus statim post ordinationem suam exercebant functiones sui muneris, juxta canones antiquos. At jus novum eos prohibet quicquam pontificalis officij attingere donec à sede apostolica missum ad eos fuerit Pallium, de corpore beati Petri sumptum.

II. Cùm materia isthæc digna sit eruditorum hominum curiositate, dicam primum quid ipse sentiam de origine Pallij, tum aperiam quo primum tempore necessitas ejus introducta sit. At mihi quidem tria præcipue notata digna observasse videor. Primum, initio Pallium alia prorsus forma compositum fuisse quàm illud quod hodie in usu habetur. Secundum, (quod nonnulli viri eruditi subodorati sunt, neque tamen satis probavere) Pallium antiquitus fuisse genus quoddam imperatorij indumenti, cuius usum Imperatores permisisse Patriarchis, à quibus dein communicatum est cum Metropolitanis. Tertium, illud non fuisse tributum uniuersis Galliarum Metropolitanis ante tempora Zachariæ Pontificis Romani, id est, ante annum circiter septingentesimum quadragesimum quartum.

III. Igitur in antecessum statuere debemus Pallium hodiernum nihil aliud esse quàm fasciam laneam candidam, in modum circuli contextam, quæ super humeros imponitur: ex quo circulo impendit pectori fascia similis, & alia ex aduerso inter humeros demittitur; utraque habens crucem rubeam, præter eas quæ in ipso circulo extant super humeros. Pallium autem illud alligatur ope trium acicularum aurearum sive spinularum

spinularum. Ita enim Pallium describunt Honorius Augustodunensis, Hugo à sancto Victore, & Innocentius tertius, qui aciculas illas vocant *Spinulas*. Priscum verò Pallium, indumentum erat præclarissimum, & fulgens, quod ad terram demittebatur. Quod me facilius probaturum esse confido, si prius explicavero varia nomina indumentorum hujus apud veteres. Apud Latinos quidem Pallium constanter appellatum est; apud Græcos verò *ὀμφορίον*, hoc est, *superhumeralis*, *φενόλιον*. Omophorij tamen vox ambigua est. Quippe interdum significat vestem quandam laneam, quam Episcopi ut plurimum humeris suis imponebant extra sacrificij tempora, saltem apud Orientales, aliquo modo similem ei * Palliolo quod hodie utuntur Episcopi nostrates. Omophorij hujus mentionem facit Isidorus Pelusiora: qui adnotat, ideo laneum illud esse, ut ostendatur quantam gregis sibi commissi curam gerere debeant Episcopi. Effigiem ejus exhibet vetus numisma Imperatoris Theodosij, apud Fulvium Ursinum: in quo beati Apostoli Philippus & Ioannes habitu Episcoporum representantur, capite raso, & cum Palliolo illo crucibus ornato, & ad pectus usque pertingente; posito volumine quodam in manu dextra, & cruce in sinistra.

IV. Aliàs Omophorion accipitur pro indumento Patriarcharum, quod Latini Pallium appellant. Hoc autem indumentum usque ad talos demittebatur. Descriptionis hujus probatio sumitur ex Zonara: qui in vita Constantini Copronymi ait Anastasium insistentem vestigiis Germani Patriarchæ, Omophorion ejus calasse, ut eum admoneret ne festinaret. Sanè vox ipsa Pallij evincit illud fuisse indumentum integrum, non autem fasciolas aliquot laneas; ut probatur ex Pelagio & Gregorio I. Pontificibus Romanis, qui docent illud fuisse vestem angustam, quæ haud vulgari more ornaretur cum qui ea utebatur. Pelagij enim primi verba hæc sunt ad Sapaudum Arelatensem Episcopum scribentis: *Pallium dirigentes; ut in tanti loci fastigio constitutus, præclaro quoque habitu decoreris*. Gregorius verò Pallium esse dicit *habitus exterioris clariorem cultum, indumenti munificentiam*, ad Syagrium Augustodunensem scribens; quem statim admonet necesse esse *ut cultui vestium, actionis quoque ornamenta conveniant*. Et lib. IV. epist. LIV. scribens ad Marinanum Ravenatensem Episcopum, eadem eum meminisse monet, his verbis: *Sic eris alterno invicem decore conspicuus, si ad hujusmodi corporis habitum, mentis quoque bona conveniant*. Quæ loca manifestè probant Pallium fuisse indu-

mentum præclarissimum, non verò fasciolas solum laneas.

V. Sed præterea Pallium illud fuisse verè pallium, hoc est, aliud quàm exiguam fasciam, colligi potest ex iis quæ refert Liberatus in capite xviii. Breviarij, scilicet, sententiam damnationis à Felice Papa latam adversus Acacium Patriarcham Constantinopolitanum, quam is recipere noluerat, Pallio ejus alligatam fuisse à quodam monacho, cum Acacius ad celebranda sacra ingrederetur: *Ita ut cogerebatur*, inquit, *qui eas*, (id est, Felicis literas adversus Acacium) *detulerunt, per quendam monachum Achimetensem ipsam chartam damnationis, dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspendere in ejus Pallio, & discedere*. Quibus addi potest locus Ioannis Diaconi ex vita sancti Gregorij, cujus auctoritas efficiet ne temerarius esse videar in hac sententia proferenda, simulque ostendet jam ejus ævo discrimen ingens fuisse inter Pallium veterum & illud quod ejus tempore in usu erat. Affirmat enim beatum Gregorium in veteribus picturis videri indutum Pallio ex bysso candente contexto, & nullis acubus perforato, quod in morem vestis humeros ejus operiebat. *Pallium ejus*, inquit, *bysso candente contextum, nullis acubus perforatum, sic ipsum circa scapulas devolutum fuisse, non autem confixum, sicut vetustissimis musivis vel picturis ostenditur*.

VI. Alterum quod mihi observasse videor notatu dignum, nempe Pallium esse genus quoddam imperatorij indumenti, cujus usum Imperatores permittere Patriarchis, videri prima fronte posset audacia plenum, nisi fidejussores optimos darem. Ecclesia namque Romana ita esse fatetur; quæ Constantini donationem, ubi scriptum est Pallium Romano Pontifici tributum beneficio istius Imperatoris, Decreto Gratiani insertam suscepit. Assentior sanè viris eruditissimis, qui donationem illam falsam arguunt, eo in primis argumento, quod à Constantino facta esse dicatur. Fatendum est nihilominus vetus esse monumentum illud, & antecedere tempora Caroli Calvi, contra quàm visum est iis qui antiquitatem ei maximam tribuere se existimant, cum jam in rerum natura fuerit ævo Hadriani I. & Caroli Magni, ut ostendi supra lib. I. cap. xxi. Sufficit in presentiarum quod donatio illa, cujus auctoritas semper viguit in Ecclesia Romana donec techna isthæc detecta est, originem Pallij tribuit Imperatoribus. Id enim probat eam octingentos per annos invaluisse opinionem, & ob hoc ipsum non posse argui novitatis.

Innot. I. II. lib. 11. de mystic. M. ff. cap. 67.

* Gallie Comul. lib. 11. de Mox. lib. 11. de Pel. lib. 1. cap. 115.

Ioannes Diacon. in vita S. Gregor. lib. 4. c. 80.

Pel. supra lib. 11. cap. 11. §. 4.

Copar. lib. 7. cap. 11.